

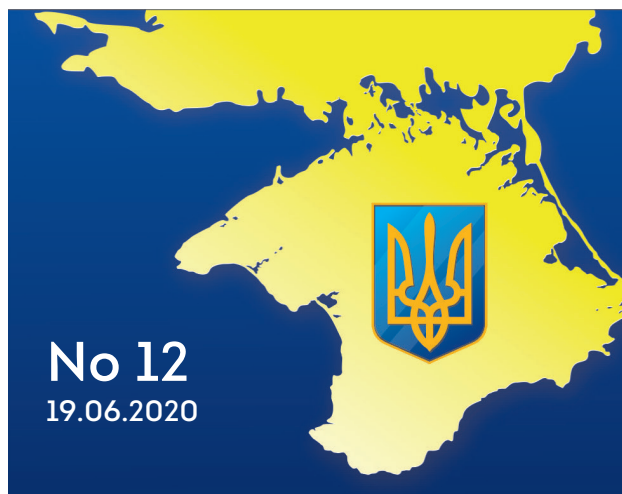
ПОДАЧА ВОДИ В КРИМ: «БИТВА» ЗАЯВ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РОСІЄЮ

→ 2

ХТО «ВІДРОДЖУЄ УРСР» У КРИМУ?

→ 4

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА
УКРАЇНЬСКА
ГАЗЕТА

№ 12
19.06.2020

літературно-художня, публіцистична

НА КОЛІНА ТІЛЬКИ ПЕРЕД БОГОМ!

НАГОЛОС

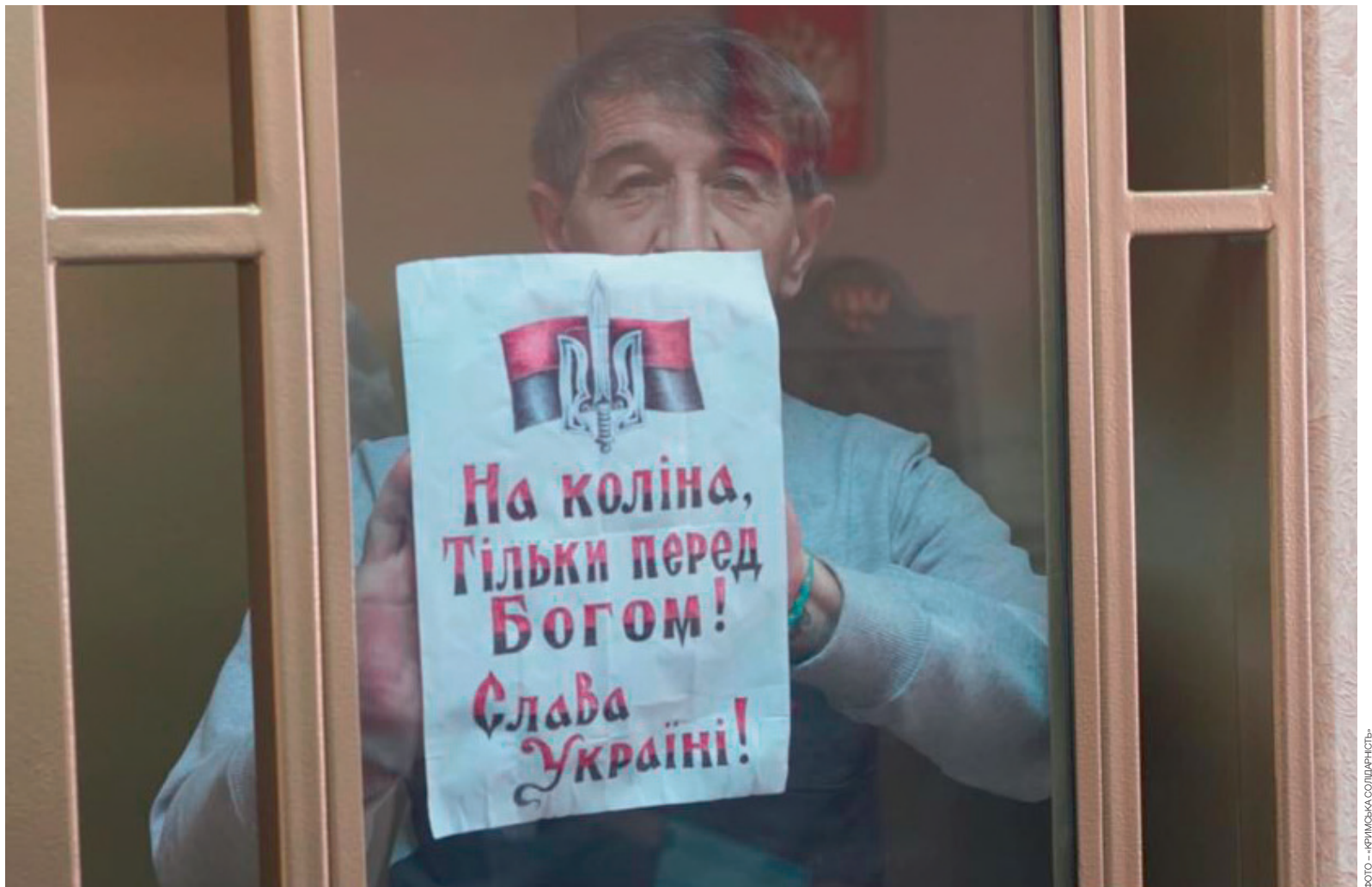
Органи окупаційної влади на тимчасово окупованій території АР Крим продовжують реалізовувати політику держави-окупанта, яка спрямована на переслідування проукраїнськи налаштованого населення півострова. Прикладом цього є сфабрикована проти кримчанина Олега Приходька справа у нібито підготовці терористичного акту.

ОЛЬГА ГЕРАСИМЧУК

9 червня Південний окружний військовий суд у російському Ростові-на-Дону почав розгляд по суті справи проукраїнського активіста кримчанина Олега Приходька. За інформацією громадського руху «Кримська солідарність», під час судового засідання при допиті «свідків обвинувачення» – співробітників ФСБ Андрія Землякова та Володимира Стеценка – «підсудний» не стримав емоцій і назвав їх «мусорами» та зрадниками, які продали Україну, та підкреслив, що з ними не знайомий. Через це суд видалив Приходька з зали суду.

«Дані співробітники під час допиту засвідчили, що раніше вони оперативно-розшукові заходи щодо Олега Приходька не проводили. Їм невідомо про підготовку ним якихось терористичних актів. Їм невідомо, що Олег Приходько купував якісь вибухові речовини, намагався сконструювати саморобний вибуховий пристрій, читав якісь інструктажі», – прокоментував адвокат Шейхмамбетов.

Раніше в Південному окружному військовому суді Росто-

ва-на-Дону Приходько спростував звинувачення в нібито підготовці теракту в Генеральному консульстві Росії у Львові.

61-річного кримчанина Олега Приходька затримали 10 жовтня 2019 року. ФСБ звинуватила його у підготовці терористичного акту та незаконному виготовленні вибухових речовин, йому висунули обвинувачення у «незаконному придбанні, передачі, збуті, зберіганні, перевезенні чи носінні вибухових речовин або вибухових пристроїв». 5 лютого 2020 року Приходька також звинуватили у плануванні вибуху в будівлі генерального консульства Росії у Львові.

25 червня 2019 року так званий «Сакський районний суд Криму» оштрафував Олега Приходь-

ка на дві тисячі рублів і визнав винним за частиною першою статті 20.3 кодексу Росії про адміністративні правопорушення. У постанові «суду» зазначено, що «Приходько шляхом доступу третіх осіб до цих предметів і документів пропагує й публічно демонструє нацистську атрибутику та символіку». Приходько наголошував, що атрибутика «антикварна» та «сувенірна».

Олег Приходько неодноразово піддавався незаконним діям з боку «правоохоронних» органів РФ: у 2016 році так звані «силовики» незаконно його затримували, а у 2019 році проводили незаконні обшуки в його домі. Так, 8 лютого 2019 року співробітники ФСБ провели обшук у Приходька та вилу-

чили українську символіку, портрет Степана Бандери, прапори партії «Свобода», червоно-чорні прапори, техніку та домашні CD-диски. Після обшуку активіста відвезли до Сімферополя, де допитували про його діяльність і зв'язки на материковій частині України.

Зазначимо, що Олега Приходька було внесено до списку екстремістів Росфінмоніторингу ще у грудні 2019 року, але навіть у рамках російської правової системи внесення громадян у перелік Росфінмоніторингу є можливим, лише якщо вирок щодо них набув законної сили.

На початку квітня 2020 року Олега Приходька було незаконно етаповано із сімферопольського СІЗО спочатку до

Краснодара, а потім до Ростову-на-Дону.

Через арешт Олега Приходька 10 жовтня 2019 року за фактом незаконного позбавлення волі громадянина України на території тимчасово окупованого півострова Прокуратурою АР Крим розпочато кримінальне провадження за ч. 1 ст. 146 КК України (незаконне позбавлення волі). Підставою для відкриття кримінального провадження стало звернення Представника Президента України в АР Крим Антона Кориневича.

Наступне засідання у цій «справі» заплановане на 18 червня 2020 року. Захисника Шейхмамбетова зобов'язали з'явитися в Південний окружний військовий суд.

СПОГАДИ

ВІЙНА І КИСЛОТНА КОРИВКА

→

7

ПОДАЧА ВОДИ В КРИМ: «БИТВА» ЗАЯВ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА РОСІЄЮ

НА ЧАСІ

Останні два місяці одним із найрезонансних є питання постачання води до Криму. Відомо, що до тимчасової окупації Росією Україна забезпечувала до 85% потреб Криму в прісній воді через Північнокримський канал, що з'єднує головне русло Дніпра з півостровом. Після 2014 року поставки води в Крим припинились. На питанні подачі води «спалився» не один український чиновник, а риторика окупаційної влади Криму з «води вистачить усім» змінилася на «економте воду».

ОЛЬГА ГЕРАСИМЧУК,
ІГОР СВІТЛИЧАНИН

Уже не вперше активно про воду висловлюється колишня так звана «прокурорка Криму», нині депутат Держдуми Росії Наталія Поклонська.

«Пропоную українським політикам гарненько подумати над новими санкціями щодо мене та інших неугодних кримчан. Запропонувати варіанти Президенту України Володимирі Зеленському, щоб у нього з'явилася можливість припинити порушувати права мільйонів простих людей, що проживають на півострові і в Херсоні, а також знущатися над екологією і природою. Навмисно позбавити людей права на питну воду і з блакитного екрана розповідати, як вони сумують за рідними кримчанами в Києві, – це, скоріше, схоже на сценарій трагікомедії або епізод в обвинувальному висновку, але не міжнародні правовідносини і демократію», – написала днями на своїй сторінці в соцмережі Поклонська.

Прес-секретар президента РФ Дмитро Песков також повідомляв, що можливий розгляд питань додаткового водопостачання в Крим: «Що стосується Криму – це російський регіон і, безумовно, в рамках наявних програм розвитку забезпечується також і водопостачання цього регіону. Якщо є якісь пропозиції щодо додаткового водопостачання на комерційній або іншій основі, вони можуть бути розглянуті».

Раніше, у березні, так званий «глава республіки» Сергій Ак-

Сімферопольське водосховище, травень 2020 року

сьонов наголошував, що Україна цим питанням шантажує Крим: «Очевидно, що українська сторона розглядає це питання виключно як знаряддя шантажу. Це абсолютно аморальна і провальна позиція, по суті, позиція терориста, який уявляє, що може взяти кримчан у заручники і диктувати свої умови. На жаль, влада в сусідній країні змінюється, а підходи – ні».

Підконтрольна Росії глава Сімферополя Олена Проценко наприкінці квітня закликала мешканців міста берегти воду. Про це вона сказала на прес-конференції в агентстві «РІА Новості». «Ситуація дуже складна. Приховати неможливо, що водосховища міліють і ця проблема існує. Влада республіки займається цією проблемою щодня. Рік був без опадів, але це не нова ситуація для Криму. Головне, щоб усі були живі й здорові. Я звертаюся зараз до жителів нашого міста: берегти максимально і цінувати такий потрібний і дорогий на сьогодні ресурс».

Від української влади та політиків були різні заяви. Так, зокрема, глава української парламентської

фракції «Слуга народу» заявляв, що Київ може відновити подачу води до Криму в обмін на поступки в переговорах по Донбасу.

Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль озвучував різнополярні тези. Однак 11 червня повідомив, що питання щодо відновлення подачі дніпровської води в окупований Росією Крим на порядку денному не стоїть, і це питання не є предметом торгу. На цю заяву одразу ж відреагував глава окупаційного кримського уряду Юрій Гоцанюк: «Сьогодні нам вистачає внутрішніх водних ресурсів. Кримчани, туристи та гості республіки забезпечені питною водою, в тому числі й для господарсько-побутових потреб», – зазначив він в інтерв'ю російському агентству ТАСС.

Представництво Президента України в АРК у своїй заяві наголошувало, що відновлення водопостачання до окупованого Криму з боку України можливе лише за умови повної деокупації півострова.

Експерт представництва Владислав Мірошніченко у своїй статті для «Урядового кур'єра»

Проблеми з водопостачанням в окупованому РФ Криму почалися у листопаді 2019 р. через тривалу посуху, що призвела до пересихання річок та вододефіциту: притоки до водосховищ півострова скоротилися в рази і навіть на порядки. Тоді ж міністр природних ресурсів та екології держави-окупанта Дмитро Кобилкін заявив, що проблема дефіциту питної води на окупованому півострові вирішується за допомогою «федеральної цільової програми», і порадив мешканцям Криму економити воду.

«Коли вода вирішує долю» наголошує на небезпеках подачі води в Крим до деокупації: «Фактично це означатиме потенційну легітимізацію окупаційної адміністрації РФ у Криму; зменшення «ціни окупації» для Росії, власними зусиллями надавши поштовх для розвитку окупованої кримської економіки; підживлювання агресивної політики Росії в Азово-Чорноморському регіоні; економія мільярдів доларів бюджету Російської Федерації, які будуть використані для продовження гібридної агресії проти України; зведення нанівець імовірності активного міжнародного тиску з метою деокупації Криму, остаточне зникнення Криму з міжнародного порядку денного».

Адже у Женевських конвенціях, міжнародному договорі «Про захист цивільного населення під час війни», окремим розділом регламентовано дії окупантів на захопленій території, їхнє ставлення до місцевого населення тощо. Зокрема, там чітко вказано, що держава-окупант є відповідальною за забезпечення життя населення на окупованій території.

Проблеми з водопостачанням в окупованому РФ Криму почалися у листопаді 2019 р. через тривалу посуху, що призвела до пересихання річок та вододефіциту: притоки до водосховищ півострова скоротилися в рази і навіть на порядки. Тоді ж міністр природних ресурсів та екології держави-окупанта Дмитро Кобилкін заявив, що проблема дефіциту питної води на окупованому півострові вирішується за допомогою «федеральної цільової програми», і порадив мешканцям Криму економити воду.

Наразі півострів «оживиться» з 14 водосховищ природного стоку

та 8, які наповнюються з системи Північнокримського каналу (ПКК; від 40 до 60% води не доходять до споживача через відсутність гідроізоляції). За максимальних значень у них може бути 335,47 млн м³ води. Східна частина півострова, найбільш критична в царині водопостачання, забезпечується за допомогою перекидання води з Білогірського й Тайганського водосховищ природного стоку річкою Біюк, а також із Ніжинського, Просторненського та Новогригорівського підземних водозаборів Карасу до ПКК. Севастопольський регіон, який нещодавно відмежувався від півострова «кордоном», послуговується Чорноріченським водосховищем, місткість якого – 64,2 млн м³.

Ще у 2019 р. «керівництво» Севастополя замовило техніко-економічне обґрунтування підвищення рівня водозабезпечення регіону, витративши майже мільйон доларів; за півроку залишається відкритим питання, за що було віддано гроші з міського бюджету, чи можливо реалізувати ці заходи і чи будуть вони реалізовані. У грудні 2019 р. передбачалося, що Севастополь може бути переведено на погодинне постачання води.

Для вирішення проблем з постачанням води раніше в окупаційній владі була ідея встановити по всьому Криму опріснювальні станції. Починаючи з 2015 року, місцева «влада» носилася з ідеєю опріснення морської води, потім вирішили будувати водогін з території Краснодарського краю сусідньої Росії. Обидві ініціативи так і залишилися ініціативами. Опріснювачі витрачають багато електрики, а подача води з території Краснодарського краю неможлива, оскільки цей регіон і сам страждає від браку води. Натомість для вирішення цієї нагальної проблеми окупанти вдалися й до інших заходів – використання підземних вод.

Як приклад цього – 12 червня в Криму було запущено насосний агрегат для подачі додаткового водопостачання від артезіанських свердловин у селі Віліне Бахчисарайського району 70-кілометровим водогоном до Сімферополя. Крім того, за словами представників окупаційної влади Криму, планується будівництво водоводів до Сімферополя з Іванівського і Вілінського водозаборів. Проте окупантів та їхніх місцевих посіпак навряд чи турбує те, що активне використання підземних вод неминуче призведе до зменшення їхнього загального обсягу та подальшого засолення ґрунтів, і в результаті – до масштабної екологічної катастрофи на півострові.

«ВІД МАЛОГО ДО ВЕЛИКОГО»: ЯК УПЦ МП ВИХОВУЄ В КРИМУ «ПАТРИОТОВ ОТЕЧЕСТВА»

ДУХОВНІ СКРІПИ

Закінчення

22 листопада 2018 року в Алушті відбулася науково-практична міждисциплінарна конференція «Свобода і відповідальність у житті молоді родини: богословські, філософські, психологічні аспекти проблеми».

СЕРГІЙ КОНАШЕВИЧ

Ії учасники після обговорень досвіду і перспектив родинної спрямованості у «Кримському федеральному окрузі» та неодноразових повторень мантр про «нашу страну», «наших соотечественников» і «наше государство» ухвалили рішення звернутися з клопотанням до «Міністерства освіти, науки та молоді РК» щодо взяття на озброєння досвіду Сімферопольської і Кримської єпархії та відкриття «шкіл батьківства» при кримських освітніх установах за участі духовництва у рамках постійної програми «Відродження духовних родинних традицій», яку єпархія здійснює спільно з кримськими «державними установами», «представниками влади», «органами освіти і культури». Ба більше – було запропоновано використати кримський досвід в «інших суб'єктах РФ».

Того ж дня, 22 листопада, у Сімферополі на базі спецпідрозділу ЗМОП «Беркут» військ національної гвардії РФ під головуванням командира підрозділу полковника Віталія Бахарева, керівника військового відділу Сімферопольської і Кримської єпархії УПЦ МП о. Дмитра Кроткова та керівника єпархіального відділу у справах «казачества» о. Ігоря Лесика відбулося засідання секції у рамках різдвяних читань за напрямком «Церква й армія», участь у якому взяли кримські священники УПЦ МП, котрі душпастирюють над окупаційними військовими та «правоохоронними» структурами на штатній і позаштатній основі. Під час заходу обговорювалася низка питань щодо взаємодії місцевих єпархій УПЦ МП з окупаційною «Росгвардією». Додатково стало відомо, що на грудень 2018 року планується подібний захід у «військовому комісаріаті РК» за участі представників окупаційних силових структур, «Міністерства освіти РК», місцевих «військо-

Представники кримської «влади» та Сімферопольської і Кримської єпархії УПЦ МП під час «парламентської зустрічі» у «державній раді РК». 23.11.2018 р.

Духівництво Сімферопольської і Кримської єпархії УПЦ МП на базі спецпідрозділу ЗМОП «Беркут» військ національної гвардії РФ у Сімферополі. 22.11.2018 р.

во-патріотичних» і «ветеранських» організацій.

23 листопада у «Державній раді РК» у рамках зазначених різдвяних читань уже втретє за 2018 рік було проведено «парламентську зустріч», яку цього разу було присвячено питанням морального виховання молоді. Участь у заході взяли: митрополит Сімферопольський і Кримський Лазар, єпископ Ялтинський Нестор, секретар єпархії о. Олександр Якушечкін, экс-«керівник апарату ради міністрів РК» Лариса Опанасюк, члени «президії» та «депутати Державної ради РК», керівники профільних відділів єпархії, священники, учні Таврійської духовної семінарії. Засідання розпочалося з вітального слова митрополита Лазаря, який відзначив

особливу значущість взаємодії УПЦ МП з «органами влади республіки». Звертаючись до «представників законодавчої влади нашого краю», він заявив таке: «У моїй пам'яті залишилися чудові приклади того, як парламент, церква та громадськість можуть відверто, невимушено та принципово обговорювати різні питання, які стосуються духовно-морального життя молодих кримчан. Справді, розвиток у дітях і молодих людях почуттів патріотизму, любові до батьківщини і вітчизняної історії та культури є насущним і першорядним завданням для всіх нас, бо від того, яким ми виховаємо молоде покоління, залежить майбутнє нашої вітчизни й церкви. Тішити, що за минулий час як з боку єпархії, так і з боку

органів державної влади Республіки Крим було зроблено чимало у питаннях залучення молодих людей до традиційних культурних цінностей. Треба зробити ще багато чого, щоб ми у майбутньому отримали гідних громадян нашої країни і вірних дітей святої матері-церкви». Навряд чи доведеться тишити себе сподіваннями, що кримський митрополит церкви, яка зве себе українською, мав на увазі патріотизм до України.

26 листопада стало відомо, що за благословенням митрополита Лазаря з Севастополя до Мурманська вирушила «слов'янська хода «Кримський міст» з нагоди 1030-річчя охрещення Русі та 100-річчя страти російської царської родини Романових; до складу учасників увійшли благочинний Севастопольського церковного округу о. Сергій Халюта, настоятель храму Олександра Невського о. Сергій Поливцев, члени «регіонального відділення» Спільки письменників Росії та ін. Захід, який відбувається за підтримки «депутата Держдуми РФ від РК Світлани Савченко», є відповіддю на «слов'янську ходу з Мурманська до Севастополя «Духовна єдність півдня та півночі Росії»», що відбулася у 2014 р., і так само має на меті «зміцнення духовних, історичних і культурних зв'язків між Кримським і Кольським півостровами». Серед іншого, у програмі заходу заплановано відвідування атомохода «Ленін». Додатково було анонсовано проведення навесні 2019 року на території Сімферопольської і Кримської єпархії хресної ходи під назвою «Слався Отечество!» на підтримку «збереження і розвитку традиційних цінностей і патріотичного виховання».

Отже, маємо таку картину: представники УПЦ МП, яка на вільній території України намагається всіляко створювати собі імідж «єдиної істинної української церкви», на окупованих територіях України беруть участь у заходах, де говориться про «злочини українського нацизму проти «руського міра», наставляють службовців окупаційного військового контингенту на шлях боротьби з «зовнішніми і внутрішніми ворогами» за цей-таки «руський мір», стимулюють мешканців окупованого Криму до протидії Українській державі, активно співпрацюють з окупаційною «владою» у питанні виховання маленьких, юних і молодих кримчан «патриотами Отечества» (і йдеться, ясна річ, не про Україну) – бо ж молоді, згідно з визначенням окупаційної «влади», є «головною зброєю

При цьому «на материку» керівництво церкви не вбачає нічого особливого у вчинках своїх «колег» у Криму, продукуючи заяви про те, що півострів «споконвічно був російським» і «хтозна-яким чином дістався Україні».

в ідеологічній війні». При цьому «на материку» керівництво церкви не вбачає нічого особливого у вчинках своїх «колег» у Криму, продукуючи заяви про те, що півострів «споконвічно був російським» і «хтозна-яким чином дістався Україні».

Чого тільки вартий коментар намісника Святогірської лаври митрополита Арсенія (Яковенка) виданню «РБК-Україна» 21 листопада 2018 року: «В Криму можливість введення цих [російських] військ була після того, як Крим проголосував. Вони [«зелені чоловічки»] там і були на базі Чорноморського флоту [РФ]. Скільки людей загинуло у військовому конфлікті через введення російських військ у Крим? До мене приїжджають депутати Верховної Ради, особливо перед виборами сильно богомільними стають, приїхали і кажуть: «Як ви ставитеся до того, що Росія захопила Крим?». Чому ви питаєте? Я в Криму не живу. Всі єпархії та парафії Криму вважаються канонічною територією УПЦ [МП]. Під час служби, як і у нас, поминається патріарх Кирило і Блаженніший митрополит Онуфрій, Київський та всієї України. На території «Л/ДНР» точно так само. Ми зберігаємо територію України в єдності. Патріарх Московський донині шанує Крим як канонічну територію УПЦ [МП], очолювану митрополитом Онуфрієм. За останній столітній період скільки разів змінювалися кордони не те, що України, а того ж Радянського Союзу. В тому числі, ми знаємо, як Крим став українським. Микита Сергійович Хрущов подарував. Крим був частиною Римської, а потім Візантійської імперії, князівства Феодоро. З XIV століття кримські татари туди зайшли, в XVIII столітті Катерина II приєднала Крим до Російської імперії. Чий Крим – нехай вирішує народ Криму, у нього і питаєте. Всі люди, які там живуть. У моєму церковному розумінні це досі канонічна територія УПЦ. З «Л/ДНР» – точно так само, нехай вирішують люди, які там живуть. Вже всі звикли, що батюшки служать на парафіях з обох боків».

ХТО «ВІДРОДЖУЄ УРСР» У КРИМУ?

ГОСТРЕ ПИТАННЯ

У нещодавно надрукованій у «Кримській світлиці» статті під назвою «Хто пише «кримський сценарій» для Карпат?» (КС №№ 7-9, 2020 р.) побіжно згадувалося про так званій «державний комітет звільнення (ДКЗ) УРСР» і одного з його очільників – Сергія Здрілюка. У цьому матеріалі ми поговоримо про події, які за участі згаданого персонажа відбулися рівно рік тому в Сімферополі.

СЕРГІЙ КОНАШЕВИЧ

Тринадцятого червня 2019 року у приміщенні кримської «організації» Комуністичної партії (КП) РФ у Сімферополі відбувся черговий захід з низки притаманних теперішньому Криму за своєю абсурдністю – «з'їзд з відновлення оновленої Української Радянської Соціалістичної Республіки (УРСР)», участь у якому взяли нікому не відомі маргінали з усіх куточків держави-агресора та окупованого нею півострова. Вони анонсували «початок мобілізації цивільних і військових патріотичних народних сил для розбудови держави для людини» та підготовки до створення у Криму «штаб-квартири державного комітету звільнення (ДКЗ) УРСР».

* * *

«Співголовою», а також «головою ради безпеки народного волевиявлення» названої фантомної організації було проголошено великого фахівця з подібного «волевиявлення» – Сергія Здрілюка, колишнього «заступника головнокомандувача збройних сил ДНР» Ігоря Стрелкова (Гірка). Цитування Сталіна з трибуни з боку цього «борця з українським неонацизмом» виглядало неабияк гротескно з урахуванням його позивного під час бойових дій російсько-української війни – «Абвер» (німецьке *Abwehr* – оборона, відсіч, від *Auslandnachrichten und Abwehramt* – орган військової розвідки та контррозвідки Німеччини у 1919-1944 рр.; у 1920-1944 рр. так називалися всі службові інстанції та підрозділи рейхсверу/вермахту, призначені для ведення контррозвідки, шпигунства та диверсій, – авт.).

Життєвий і «творчий» шлях вихідця з села Фронтівка на Ві-

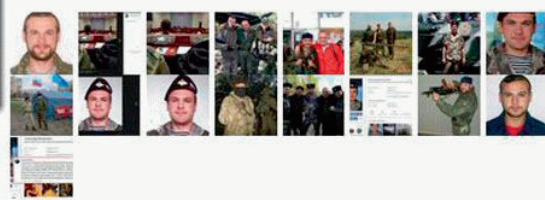

Сергій Здрілюк під час виступу, Сімферополь, червень 2019 р.

Касьянов Александр Валерьевич / Касьянов Олександр Валерійович / Kasyanov Aleksandr Valerevich

Дата народження: 05.04.1977
Страна: Україна
Адрес: Донецька обл., г. Донецьк, ул. Новикова 50

Террорист. Боевик НВФ.
т.н. «Полиция» ДНР.
Дата народження: 05.04.1977
Код ДРФО: 2821912090
Образование: школа №2, Донецьк, ул. Артёма-129а
ОК: <http://ok.ru/profile/558389751791> ВК: використовує псевдоним: Александр Валерьевич <https://vk.com/id315666611>

ФОТО З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ

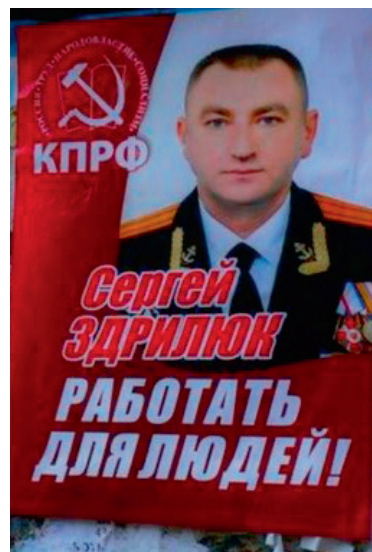

ФОТО З ВІДКРИТИХ ДЖЕРЕЛ

ниччині заслуговує на окремих параграф. У 1993 р. Здрілюк закінчив Сімферопольське вище військово-політичне училище разом з теперішнім «главою Криму» Сергієм Аксьоновим. Там само познайомився з перекладачкою Наталею – генеральською донькою, яка стала його дружиною. Був призначений на службу до управління СБУ в АРК; замість виконання прямих обов'язків займався автомобільним бізнесом і фінансовими оборудками, в які намагався вилупити колег, внаслідок чого у 2003 р. був звільнений за шахрайство (за іншою версією – за співпрацю з російською розвідкою). Деякий час марно намагався займатися підприємництвом, після чого влаштувався до податкової служби, звідки був звільнений уже за хабарництво. Знову зайнявся бізнесом, набрався боргів, переховувався від кредиторів, регулярно програвав у карти. У ліхвісному 2014 році активно сприяв російській окупації Криму, разом із групою Стрелкова-Гірка прибув

до Слов'янська на Донеччині для участі у масштабній диверсійній операції та терорі мирного населення; був причетний до вбивств співробітників СБУ та викрадення представників ОБСЄ. Оголошений у розшук за створення терористичного угруповання. Повернувшись до Криму, заснував у Бахчисарайському районі ТОВ «Екосільгосппродукт», яке спеціалізувалося на вирощуванні зернових, зернобобових і олійних культур. У 2019 р. Здрілюк вирішив стати депутатом кримської «держради» від КППРФ (наприкінці літа 2019 р. його агітаційні матеріали з гаслом «Працювати для людей» були помічені у Сімферополі), але за підсумками «виборів» 8 вересня не пройшов.

* * *

Слід зазначити, що «з'їзди з перезаснування України» відбувалися в Криму й раніше. Так, 23 січня 2017 р. у Сімферополі на черговому «з'їзді ДКЗ УРСР» зібралися «представники ДНР, ЛНР і міст України» з метою

«звільнення УРСР і повернення її законодавства». Звернення від імені «верховної ради ДНР» виголосив її «депутат 1 скликання» Олександр Касьянов, оголошений «членом центрвиборчкому УРСР»: у проблемах «республік Донбасу» він звинуватив «вбивцю дітей і жінок», колишнього Президента України Петра Порошенка, згадавши його відповідь на коментар Президента Польщі Анджея Дуди про те, що СРСР «був похований у Біловезькій Пущі», на початку грудня 2016 р. на варшавському форумі з нагоди 25-річчя визнання Польщею незалежності України, – «Радянський Союз не в документах, а в головах. У цьому сенсі СРСР досі не похований, і Україна зараз воює, щоб поховати його у дечіх головах, оскільки іншого приводу для війни просто не існує». За словами Порошенка, Україна не хотіла бути радянською колонією, і за період незалежності це бажання лише зміцнилося. «Старі та нові версії радянського колоніального

За словами Порошенка, Україна не хотіла бути радянською колонією, і за період незалежності це бажання лише зміцнилося. «Старі та нові Версії радянського колоніального минулого точно не для нас», – підкреслив він. Згодом, 8 травня 2018 р., Порошенко в інтерв'ю для телеканалу CBS News нагадав, що президент РФ Володимир Путін найбільшою катастрофою ХХ століття вважає розпад СРСР і мріє повернути його – в тому числі за допомогою дискредитації здобутків української Революції гідності, а також дестабілізації та завоювання України.

минулого точно не для нас», – підкреслив він. Згодом, 8 травня 2018 р., Порошенко в інтерв'ю для телеканалу CBS News нагадав, що президент РФ Володимир Путін найбільшою катастрофою ХХ століття вважає розпад СРСР і мріє повернути його – в тому числі за допомогою дискредитації здобутків української Революції гідності, а також дестабілізації та завоювання України.

«Фактично він оголосив війну нам як збереженій часточці СРСР. Ми прийняли його виклик і від імені СРСР оголосили війну йому та всій його хунті», – висловився Касьянов, процитувавши заяву «верховної ради ДНР», у якій проголошувалося, зокрема, таке: «Псевдодержавність «Україна», яка утворена внаслідок державного перевороту 24 серпня 1991 р. з порушенням державної незалежності, територіальної недоторканності та військової потужності СРСР, від початку є нелегітимною, мусить розглядатися лише як тимчасовий окупаційний режим на частині території СРСР і в такій якості не мала і не могла мати з СРСР (УРСР) жодного правонаступництва. Президент цієї псевдодержавності публічно заявив, що його злочинна організація «Україна» веде війну на Донбасі з СРСР й інших приводів для війни немає. Верховна Рада ДНР визнає правову, культурну та історичну спадщину УРСР. ДНР і ЛНР є звільненими територіями тимчасово окупованої УРСР, на всій території якої діє де-юре, а на звільнених територіях – де-факто основний закон – Конституція УРСР 1978 р., зі всіма похідними від неї підзаконними актами. Джерелом влади та носієм державного суверенітету в УРСР є її народ як частина єдиного радянсько-

ДОНЕЦЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА
ДОНETSK PEOPLE'S REPUBLIC

THE SUPREME COUNCIL
 83000, Donetsk, Pushkin Blvd, 34
 Tel.: +79315329345
 E-mail: alexandervaskovsky@yandex.ru

Regulation #34 dd. 17.04.2017

«17» апреля 2017 года

Postanovlenie №34

Участники учредительной конференции ООН 30 апреля 1945 г. приняли решение о введении УССР в ООН, учитывая, что одна из крупнейших республик СССР понесла большие материальные и людские потери от захватчиков, а солдаты-украинцы, которые составили 20% советской армии, сделали все для разгрома агрессора. С этого момента УССР и в составе ООН и в составе Советского Союза не прекращала своего существования, а граждане УССР не выходили из гражданства СССР (СССР). В 1991 году в УССР произошел незаконный захват власти депутатами ВС УССР 12 созыва и ряд других тяжелых преступлений против страны и народа. 7 апреля 2014 года жители Донецкой области УССР восстали против преступного порядка, установленного в 1991 году. На основании Декларации о суверенитете ДНР была провозглашена неподконтрольная преступникам-депутатам ВС УССР 12 созыва и их последователям народная республика. Фактически народ Донбасса принял решение о восстановлении своих прав, закрепленных в законодательстве УССР и СССР, которые были нарушены и нарушаются незаконными действиями начиная с 1991 года. 23 дня банковского террора и националистического наступления, приведших к трагическим событиям в Киеве и изменению статуса Крыма, оказали влияние на жителей Донбасса, вселенное которого своей утехой они оформили в создании Народной Республики, а не восстановление законодательства УССР. Однако сложность с международным признанием заведи народ ДНР в ту или иную форму волею народа Донецкой области УССР. Верховный Совет Донецкой Народной Республики ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Верховный Совет ДНР, избранный жителями всей Донецкой области, включая города Славянск, Красный Лиман, Мариуполь, Краматорск, Крайновурейск, Артемовск, Дружковка, Константиновка и других, является частью Верховного Совета УССР по волеи Донецкой области до момента восстановления

Slavyansk, Krasnyi Liman, Mariupol, Kramatorsk, Krajinovureysk, Artemovsk, Druzhkivka, Konstantinovka and others, is the part of the Supreme Court of Ukrainian SSR under the quote of Donetsk Region till the moment of Ukrainian SSR law restoration at the whole its territory and till the new election company into Supreme Soviet has been started.

2. For people living in other regions of Ukrainian SSR to elect deputies of Supreme Court of Ukrainian SSR from their regions.

3. Bring the petition to UN with requirement to take an urgent measures to stop aggression against the member of UN - Ukrainian SSR, to dole humanitarian aid for Donetsk Region of Ukrainian SSR, to terminate the power of Ukraine representative in UN due to changing them for Ukrainian SSR representatives.

4. Start the process of Ukrainian SSR law restoration on its entire territory

The Supreme Court of Ukrainian SSR
 PETITION
 To: UN Secretary General
 Copy: UN General Assembly, UN Security Council

From 24th of October, 1945 Ukrainian Soviet Socialist Republic (Ukrainian SSR) has been admitted as fully affiliated member of UN. However, after tragic events of 1991 year which were taking place in USSR, an illegal representatives of Ukraine presented in UN instead of Ukrainian SSR representatives. In accordance to the article 68 of Ukrainian SSR Constitution Act dated 1978 year: "Ukrainian Soviet Socialist Republic - sovereign Soviet Socialist State". On the basis of articles for federated members of USSR the highest legislative document for republic is the Constitution of USSR dated 1977 year. Six changes of Constitution Acts of 1988-1991 have not affected to the legal status of Ukrainian SSR. On 16.07.1990 the Supreme Court of Deputies of Ukrainian SSR the Declaration for State Sovereignty of Ukrainian SSR has been illegally accepted. Declaration has an illegal status due to full ignorance of provisions for the Constitution of Ukrainian SSR (Article 71) and the Constitution of USSR (Article 74), and also Act of USSR No.1409 dd. 3.04.1990. On 24.08.1991 during urgent session of the Supreme Court of Deputies of Ukrainian SSR an Independence Act of Ukraine has been passed. This document is illegal, it has been passed by deputies in a rush without wide people discussions and voters have not given their

законотворчества УССР на всей ее территории и последующих новых выборах в Верховный Совет.

3. Жителям всех остальных областей УССР избрать депутатов Верховного Совета УССР от их территорий.

3. Обратиться в ООН с требованием незамедлительного принятия мер к предотвращению агрессии против члена ООН - УССР, оказанию гуманитарной помощи Донецкой области УССР, прекращению полномочий представителей Украины в ООН, а также с их заменой представителями УССР.

4. Начать процесс восстановления законодательства УССР на всей ее территории.

Верховный Совет УССР в лице Верховного Совета ДНР
 ЗАЯВЛЕНИЕ

Генеральному секретарю ООН
 Генеральной Ассамблее ООН
 Совету Безопасности ООН

С 24 октября 1945 года УССР является полноправным членом ООН. Однако после трагических событий 1991 года, имеющих место в СССР, в Вашей организации вместо представителей УССР присутствуют представители Украины. Согласно статье 68 Конституции УССР 1978 г. «Украинская Советская Социалистическая Республика - суверенное Советское Социалистическое Государство». Входя в состав Федерации в СССР высшим для республики правовым документом является Конституция СССР 1977 г. Шесть конституционных изменений 1988-1991 г. не затрагивают правового статуса УССР. 16.07.1990 г. ВС УССР была незаконно принята Декларация о государственном суверенитете Украинской ССР. Незаконность заключалась в полном игнорировании положений Конституции УССР (статья 71) и Конституции СССР (статья 74), а также Закона СССР № 1409 от 3.04.1990 г. 24.08.1991 состоялся внеочередной сессия Верховного Совета УССР, на которой был принят Акт провозглашения независимости Украины. Этот документ незаконен, так как он принят в спешке без обсуждения в народе, избиратели не являлись депутатами на его полномочий, грубо нарушались статьи Конституции УССР и СССР, текст «Акта» ссылался на незаконную «Декларацию». Постановление ВС УССР 24 августа 1991 № 1427-XII «зУкрaina

authority to deputies for that. Articles of the Constitution of Ukrainian SSR and USSR were materially breached, text of an Act was referred to illegal Declaration.

In accordance to the Resolution of the Supreme Court of Deputies of Ukrainian SSR dated 24th of August 1991 No. 1427-XII "Ukraine announced as independent democratic state". Follow the results of unique referendum, which was only one in entire history of USSR on 17th March of 1991 year, for saving of USSR have been voted 77,85% in whole country and 70,2% in the Ukrainian SSR.

People who take over of power in the Ukrainian SSR have incapacitated people of republic, held them up, started incitement of ethnic hate and launched a war. This war has claimed the lives of 10 thousands people in accordance to Russian specialists, same time in accordance to Germans the quantity of death is about 50 thousands people. This war made humanitarian disaster at the entire territory of Donetsk and Lugansk regions. This war could grow from local civil war into a world war. In accordance to the President of Ukraine Poroshenko, who is the follower of bandits who take over of power in the Ukrainian SSR in year 1991, the war in Donbass is going against of USSR. Ukrainian SSR is an integral part of USSR. UN General Secretary Pan Gi Mun has also confirmed this fact during his speech. It means, that the war against of UN member - Ukrainian SSR has been going in Donetsk region for 3 years and it has claimed several dozens of thousands of lives. Donetsk Republic Supreme Soviet has decreed the resolution to put on itself an obligations for highest governing body of Ukrainian SSR - Supreme Court of Deputies of Ukrainian SSR. Follow to Articles 11, 20, 35 of Charter of United Nations Organization the Supreme Court of Deputies of Ukrainian SSR would refer to the United Nations Organization with demands of early measures to prevent aggression against of UN member - Ukrainian SSR, to grant a humanitarian support to Donetsk region of Ukrainian SSR, to remove representatives of Ukraine due to their change for representatives of Ukrainian SSR.

Ignorance of this Petition or an answer which means support of pseudo-state "Ukraine" by UN officials will be noted as an accessory in crimes against humanity by UN officials and also usage of official powers to making UN an instrument of oppression and extermination of the people.

The Commissioner for external relations
 Alexander Vaskovsky

Уполномоченный по внешним связям
 Александр А.Е.

автор: ЗВІРНИК ТХ ДЖЕГЕЛ

го народу. Органи державно-управління, прокуратури та суди, сформовані на базі проекту Конституції ДНР, привести у відповідність до Конституції УРСР 1978 р. Державний кордон УРСР з іншими державами, з урахуванням входження АР Крим до складу РФ, станом на 11 травня 2014 р. не є предметом суперечки. Всі громадяни, котрі мешкають як на тимчасово окупованій території УРСР, так і на її звільнених територіях, є громадянами УРСР, їм гарантуються всі права та свободи, передбачені Конституцією УРСР, вони визнаються постраждалими від окупації, розпочатої у 1991 р. УРСР не несе абсолютно жодних зобов'язань за жодними угодами та домовленостями псевдодержавності «Україна». Три роки ведеться [ким? - авт.] війна проти члена ООН - УРСР, ДКЗ УРСР звертається до ООН з вимогою негайного вжиття заходів щодо запобігання агресії проти члена ООН - УРСР, надання гуманітарної допомоги Донецькій і Луганській областям УРСР [! - авт.].

Тут-таки було прийнято «декларацию відродження й оновлення УРСР», у якій «на підставі смертельної небезпеки знищення корінного слов'янського народу та його державності на землях України, історичної Київської Русі, частини Російської імперії та союзу республіки СРСР, дефолту й розпаду капіталістичної держави Україна через окупацію її території представниками військових і фінансових структур США, Євросоюзу та Ізраїлю [?! - авт.]» «перший з'їзд народних представників - уродженців УРСР» проголосив «відтворення й оновлення УРСР як акт

«Советское информбюро» № 83 - 2017

стр. 2

Началось восстановление Советского Союза де-факто!

Из Донецкой искры возгорится пламя!

Съезд гражданского комитета освобождения УССР

ЗА СОВЕТСКИЙ СОЮЗ!

Несмотря на противодействие, съезд ГКО УССР состоялся! 23 января 2017г. в Симферополе собрались представители ДНР, ЛНР и городов Украины с целью освобождения УССР и возврата законодательства УССР, что

На всей территории временно оккупированной УССР действует де-юре, а на освобожденных территориях - де-факто. Основной Закон - Конституция УССР 1978г., со всеми вытекающими из неё подзаконными актами.

Крым, г. Симферополь, 23 января 2017 года.
 Просим оказать помощь и поддержку!

ИСТОРИЧЕСКИЙ МАТЕРИАЛИЗМ
 (листовка из Курска)

УССР обращается к Организации Объединённых Наций с требованием - незамедлительного принятия мер к предотвращению агрессии против члена ООН - УССР, оказанию гуманитарной помощи Донецкой и Луганской областям УССР.

11. До освобождения всей территории УССР Гражданский Комитет Освобождения УССР обладает полномочиями Верховного Совета УССР согласно Конституции УССР.

Исторический материализм о законе определяющей роли способа производства в развитии общества.

Чтобы существовать, люди должны трудиться, процесс производства должен происходить непрерывно. Этот непрерывный, постоянно возобновляющийся процесс производства и воспроизводства реальной жизни есть изменяющийся процесс. Воздействуя в процессе труда на внешнюю природу, человек изменяет свою собственную природу. В процессе труда накапливается производственный опыт людей, совершенствуются их способности делать и изменять орудия труда, т.е. непрерывно идёт творческий процесс в производстве, науке, образовании, преобразуется, наконец, и сознание всего народа.

На заре человечества люди пользовались каменными орудиями труда, а в нашу эпоху пользуются машинами как главным орудием производства. В ходе исторического развития изменяются и производственные отношения между людьми, один способ производства сменяется другим. Отсюда, различные ступени в развитии общества характеризуются прежде всего различными способами производства материальных благ.

появи нової держави народного самоврядування та духовно-інтелектуального розвитку людини»; у «декларативі» також згадувалася «нова держава Русь», яка є « правонаступницею УРСР » і « засновницею ООН ».

Серед кількох сторінок фєричної маячнї увагу привертють два положення: « нова держава » збирається жити « в ладу з Богом » і при цьому « залишається радянською », оскільки « влада належить народо́в і виявляється через Ради як кращу традиційну форму самоорганізації нашого народу ще з ранніх козацьких об'єднань » [!!! - авт.]. Не менш божевільним був « заклик до народу України », в якому разом із « Л / ДНР » було « скасовано » й « Новоросію ».

25 березня 2017 р. у Сімферополі відбулося « підсумкове засідання 2 з'їзду ДКЗ УРСР », до складу якого, крім « активу », представників « верховної ради ДНР », « ополченців » і комуністів, увійшли « козацькі кола » та члени « політичної партії

СПАС » - заснованої у 2006 р. антиукраїнської « Соціал-патріотичної асамблеї слов'ян », лідера якої Едуарда Коваленка у 2017 р. було засуджено до 5 років позбавлення волі за заклик до зриву мобілізації. Що ж стосується « депутата верховної ради ДНР » Олександра Касьянова, який « пройшов найгарячіші точки від самого початку 2014 року », - в жовтні 2017 р. його було затримано в Криму за « порушення термінів перебування у РФ », після чого нібито видворено на територію, підконтрольну українській владі; його подальша доля невідома.

* * *

12 травня 2019 р. такий собі « рух » « Альтернативна Росія-Русь - Держава для Людини » подякував кримськомуніцистичній КПРФ за допомогу в заснуванні « асоціації будівничих соціалізму та оновленого СРСР », яка має на меті « виховати пропагандистів, ідеологів, управлінців, народних ополченців

(АНТИ-НАТО), не дати замінити соціалізм сталінської спадщини на милостиню капіталістів ». Головним завданням цього руху є « перезаснування Росії та України шляхом народного волевиявлення та конституційної зміни ладу », а також « побудова держави для людини зі зміною економіки капіталів на народну економіку ресурсів за сталінським проектом, де головною метою життя людини є духовна перемена через служіння одне одному своїми талантами ». Загалом тут змішались до купи « Українська Русь » і « народні ради », « ведична слов'янська культура » та російське православ'я, « російський комунізм » із « домостроем » та витязі з козаками. Словом - « танцювала риба з раком, а петрушка з пастернаком ». При цьому « рух » прагне « відновити » УРСР саме у кордонах станом на 1945 рік - тобто без Криму.

Великою мірою організаторами та учасниками подібних ініціатив є люди, які нікого, крім

« Заява » « верховної ради ДНР »

Серед кількох сторінок фєричної маячнї увагу привертють два положення: « нова держава » збирається жити « в ладу з Богом » і при цьому « залишається радянською », оскільки « влада належить народо́в і виявляється через Ради як кращу традиційну форму самоорганізації нашого народу ще з ранніх козацьких об'єднань » [!!! - авт.]. Не менш божевільним був « заклик до народу України », в якому разом із « Л / ДНР » було « скасовано » й « Новоросію ».

самих себе, не презентують. Відтак їхні дії не мають жодних наслідків - хіба що на їхні рахунки надходить кілька тисяч рублів. Однак РФ готова інтенсивно фінансувати різні « гуртки за інтересами » в кількості від однієї особи до безкінечності, які займаються « відновленням СРСР », « будівництвом народних республік » та іншими речами, ідеальним середовищем для яких є білі кімнати з м'якими стінами. Мовою Кремля це зветься « народною дипломатією »: за її допомогою « громадян » і « членів урядів » віртуальних « республік » часом вдається проштовхувати навіть на зустрічі з лідерами тих чи інших держав, які з серйозним виглядом вислуховують їхні нісенітності. Через подібні акції держава-агресор має на меті єдине - дестабілізацію України: на війні гарними є будь-які засоби. Відтак вона може скористатися можливістю заявити, що з Україною як « злочинною організацією » воює не конкретно РФ, а « повсталий з мертвих » фантомний СРСР.

автор: ЗВІРНИК ТХ ДЖЕГЕЛ

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЛАДИ В КРИМСЬКІЙ РАДЯНСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ

ЯК ЦЕ БУЛО...

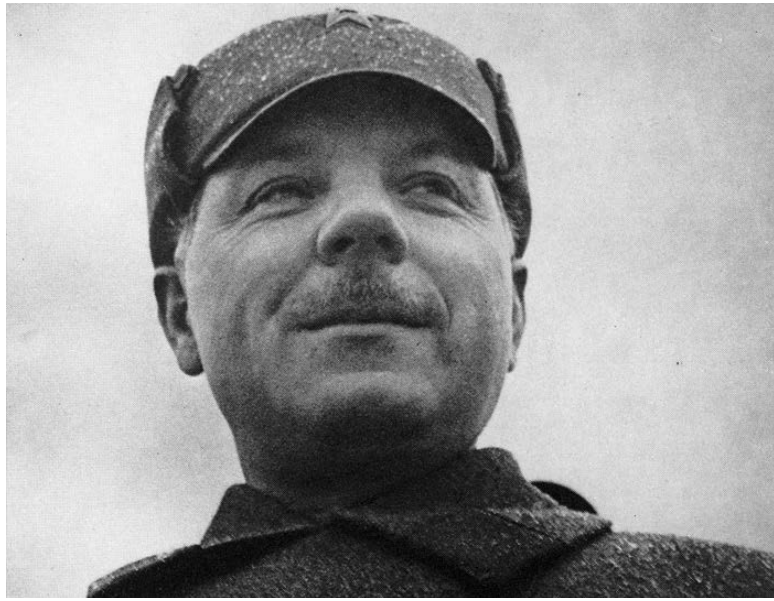
Продовження

27 квітня 1919 р. відбулося об'єднане засідання членів Мусульманського бюро при Кримському обкомі РКП(б) та місцевої татарсько-турецької комуністичної секції. Головував на засіданні М. Субхі. Стосовно питання організації майбутньої влади в Криму виступили Ю. Гавен (як представник ЦК РКП(б)) та голова українського Раднаркому Х. Раковський. Обидва доповідача повідомили присутнім про ухвалене Москвою рішення створити в Криму республіку.

ТЕТЯНА БИКОВА,
К.І.Н., НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК ІНСТИТУТУ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

Потім слово знову взяв М. Субхі. Він зазначив, що центр вважає за потрібне створити тимчасовий Раднарком у складі 9 комісарів, з яких 4 місця обком вирішив надати татарам. Було вирішено обрати А. Мухарського комісаром народної освіти, С. Ідрісова – комісаром внутрішніх справ, С. Меметова – комісаром закордонних справ, Д. Бешвелі – комісаром юстиції і А. Боданінського – керуючим справами РНК. До центру було вирішено направити С. Джигенті та С. Меметова. Для агітації серед мусульман від Мусульманського бюро було вирішено відрядити Дівера та А. Недім, а від секції татарських комуністів – У. Ібраїмова та М. Мердимшаєва. До складу президії татарської секції було обрано Д. Мамбет Аджи, Х. Емірова та В. Ібраїмова¹.

Але все вийшло не зовсім так, як розраховували члени Мусульманського бюро та місцева татарсько-турецька комуністична секція. 28-29 квітня 1919 р. у Сімферополі відбулася VI Кримська обласна конференція КП(б)У. В її роботі взяли участь: від Сімферопольської організації – В. Хайкевич, В. Кіров, Шустер, Є. Багатур'янц (Лаура), Ковальчук, Р. Грінберг; від Севастопольської – І. Шульман, Я. Городецький, О. Алексакіс; від Євпаторійської

Климент Ворошилов

Мустафа Субхі

Сімферополь, вулиця Богдана Хмельницького. Будинок, в якому 29 квітня 1919 року відбулася партійна конференція, що оголосила про створення Кримської Радянської Соціалістичної Республіки

– Абрамович, Д. Ульянов; від Феодосійської – І. Полонський (Степан), М. Журавльов (Бек), Гільдін; від Ялтинської – Скенавський; від татарсько-турецького сектору – М. Субхі, А. Боданінський, С. Меметов, С. Ідрісов, Дост Мамбет Аджи. Окрім них, у роботі конференції взяли участь Ю. Гавен і С. Джигенті. Від ЦК РКП(б) були присутні К. Ворошилов, Л. Каменев і М. Муранов².

У порядку денному конференції першим питанням стояла інформаційна доповідь «Про військово-політичне становище Радянської республіки і про політику партії з національного питання», яку зробив Л. Каменев. Після цього він ознаявив присутніх з рішенням, ухваленим у ЦК РКП(б), а саме: створити на Кримському півострові Кримську Соціалістичну Радянську Республіку.

Звістка викликала дебати. Мустафа Субхі разом з Алі Боданінським вітав це рішення ЦК. Він вказував на «величезне значення цього рішення у справі революційного розвитку та залучення на бік радянської влади широких мас татар-трудівників міста та села». Субхі зазначив також, що «це рішення ЦК має надзвичай-

ки зору практичного втілення»³. Після цього «обсмикування» обговорення припинилося, і конференція прийняла таку постанову: «Ухвалити рішення ЦК про створення Кримської Соціалістичної Радянської Республіки і негайно взятися до його впровадження»⁴.

Конференція прийняла декларацію уряду Кримської республіки до всіх держав світу. 6 травня її було надруковано в газетах за підписами виконувача обов'язків голови уряду Д. Ульянова, членів уряду П. Дибенка, Ю. Гавена, Я. Городецького, С. Вульфсона (Давидова), І. Полонського (Степана) та І. Назукіна⁵. Декларація проголошувала Крим соціалістичною радянською республікою без жодної згадки про його автономну приналежність чи до РСФРР, чи до УСРР. Це було зроблено цілком свідомо, адже в іншому разі втрачався смисл утворення республіки як буфера проти Антанти.

У Декларації також заявлялося про нерозривний зв'язок з радянськими республіками Росії, України і країн Європи. Кримський уряд проголошував програму своєї діяльності і, насамперед, вказував, що в умовах воєнних дій з білогвардійцями, яких підтримує збройними силами Антанта, він особливу увагу приділятиме «питанням формування робітничо-селянської Червоної армії». Головним завданням уряду проголошувалися: зняття блокади Криму Антантою, створення апарату пролетарської влади, передача засобів виробництва соціалістичній державі, тобто націоналізація промисловості та інших галузей господарства, одержавлення заготівель продовольства і торгівлі, конфіскація поміщицьких земель, сприяння колективним і громадським формам обробітку землі з метою організації комуністичного виробництва і розподілу, переходу від капіталістичного ладу до комуністичного. Крім того, декларація проголошувала «повну рівноправність усіх національностей, які населяють Крим»⁶. Жодна з них у документі не згадувалася, тобто не мала змоги претендувати на керівну роль. Це дає підстави стверджувати, що Кримська республіка, як і її попередниця – Республіка Тавриди, створювалася новою владою не як національна, а як територіальна.

Наступним пунктом стало обговорення низки організаційних питань, одним з яких було питання про організацію при обкомі Татарського сектору, спрямованого як на поширення впливу більшовицької партії на крим-

ськотатарське населення, так і на роботу щодо залучення кримських татар до лав партійної організації. До складу Татарського увійшли М. Субхі, А. Боданінський та С. Меметов⁷. Конференція накреслила основний склад Кримської РНК, який передала до обласного комітету КП(б)У. Той мав остаточно визначити його склад. До складу РНК увійшли: Д. Ульянов (як голова), Ю. Гавен, П. Дибенко, А. Боданінський (як члени президії РНК), С. Меметов та С. Вульфсон (Давидов)⁸. Отже, ініціатива створення Кримської РСР виходила саме з боку Москви. Будь-які «сепаратистські тенденції» з боку місцевого партійного комітету одразу ж виривалися з корінням.

Далі буде...

- 1 Державний архів Автономної Республіки Крим (далі – ДААРК). – Ф.-П. 150. – Оп. 1. – Спр. 51. – Арк. 35.
- 2 Там само. – Спр. 312. – Арк. 25.
- 3 Там само. – Арк. 25 зв.
- 4 Там само.
- 5 Там само.
- 6 Там само. – Арк. 26.
- 7 Борьба за Советскую власть в Крыму. – Сборник документов и материалов. – Т. 2. – Симферополь, 1957. – С. 144-148.
- 8 Там само. – С. 145-146.
- 9 ДААРК. – Ф.-П. 150. – Оп. 1. – Спр. 312. – Арк. 26.
- 10 Там само.

ІМ'Я ВАЛЕНТИНИ МИКОЛАЇВНИ КОРПУСОВОЇ ДОБРЕ ВІДОМЕ ГУМАНІТАРІЯМ. ЦЯ АРХЕОЛОГІНЯ, КАНДИДАТКА ІСТОРИЧНИХ НАУК, ПРАЦІВНИЦЯ ІНСТИТУТУ АРХЕОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ (1962-2003) БРАЛА УЧАСТЬ У ПОНАД 30 ЕКСПЕДИЦІЯХ І ПРОВОДИЛА РОЗКОПКИ НИЗКИ АНТИЧНИХ НЕКРОПОЛІВ У СХІДНОМУ КРИМУ. ПАНІ ВАЛЕНТИНА ТАКОЖ ТРИВАЛИЙ ПЕРІОД РЕТЕЛЬНО ДОСЛІДЖУЄ ТВОРЧУ СПАДЩИНУ СВОГО ВЧИТЕЛЯ – НАУКОВЦЯ Й ПИСЬМЕННИКА ВІКТОРА ПЕТРОВА (В. ДОМОНТОВИЧА). НАПЕВНЕ, В УКРАЇНІ НЕМАЄ ФІЛОЛОГА, ЩО ЦІКАВИТЬСЯ ДОРОБКОМ КОЛОРИТНОГО МОДЕРНІСТА Й НЕ ЗНАЄ ПУБЛІКАЦІЙ ІЗ АРХІВУ ПЕТРОВА, ЯКІ ЗДІЙСНИЛА ВОНА. ВОДНОЧАС ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА – КОРИННА КРИМЧАНКА З ВЕЛИКИМ СЕРЦЕМ. ЗОКРЕМА, УСВІДОМИТИ ДРАМАТИЗМ ДОЛІ ПІВОСТРОВА ДОПОМАГАЮТЬ ЇЇ ЕМОЦІЙНІ, ЧАСОМ ЖОРСТКІ, ПРОТЕ ПО-НАУКОВОМУ ЧІТКІ СПОГАДИ ПРО ДИТИНСТВО В ТОПЧИКОЇ (НА СЬОГОДНІ – СЕЛО ДОЛИННЕ БАХЧИСАРАЙСЬКОГО РАЙОНУ). У ТЕКСТІ ЗНАНА НАУКОВИЦЯ ПРАГНЕ СКРОМНО ПОЗИЦІОНУВАТИСЯ ЛИШЕ ЯК ДИТИНА ВІЙНИ, НАРОДЖЕНА 1939 РОКУ. У ВСЬКОМУ РАЗІ, ЧИТАЧ НЕМИНУЧЕ УСВІДОМИТЬ: МОТОРОШНА «КРИМСЬКА ВЕСНА» РОЗПОЧАЛАСЯ НЕ В 2014-МУ – ЩОНАЙМЕНШЕ ШІСТДЕСЯТЬМА РОКАМИ РАНІШЕ. ОЧЕВИДНО, ТОМУ ЦІННІСТЬ АРХЕОЛОГІЇ ПАМ'ЯТІ, А ОТЖЕ, ГЛИБОКОГО ОСМИСЛЕННЯ ЖАХЛИВИХ, АЛЕ ПРОМОВИСТИХ СТОРІНОК ІСТОРІЇ, ЗАРАЗ ВАЖКО ПЕРЕБІЛЬШИТИ.

В'ЯЧЕСЛАВ ЛЕВИЦЬКИЙ, КАНДИДАТ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК

ВІЙНА І КИСЛОТНА КОРІВКА

СПОГАДИ

Я народилась і мешкала в татарському селі Топчикої Бахчисарайського району в Криму. У селі тільки незначна частина мешканців не належала до татар. Їх вважали «руськими», хоча, серед інших, ідеться про українців, нащадків греків, італійців. Усі жили дружно, багато родин було етнічно змішаними.

Село Топчикої. Дім родини авторки. Валентина Корпусова на руках у батька Миколи Дмитровича, поруч – мама і сестри. Кінець травня 1941 р.

ВАЛЕНТИНА КОРПУСОВА

Хоча під час війни я була маленька, бо народилась в листопаді 1939 р., у пам'яті закарбувалося багато важливих для мене подій, а також розповідей моєї мами про війну.

Я пам'ятаю весну 1944 р. Німці відступили до Севастополя. Через якийсь час за ними відступали румуни. Ми, діти, як завжди, зграйками сиділи під акацією над величезним глинищем біля дому дідуся і дражнили румунських військових. Ми кричали віршик: «Антонеску дал приказ // всем румынам на Кавказ, // а румын не дурной: // на курицу и домой». Я все думала: як такий великий дядько не розчавить курку? Звісно, у дитячому сприйнятті слово «каруца» (румунський віз) обернулося на «курку». Румуни на підводах поспішали до Севастополя, крутячи батогами над кіннями, підганяючи їх, а ми думали, що це вони погрожують нам у відповідь.

Потім по курному шляху з Бахчисарая у Севастополь нескінченною колоною марширували з піснею радянські солдати зі скатками через плече. По обидва боки дороги від початку до кінця нашого села стояли селяни та радісно вітали визволителів, махали руками, пропонували молоко чи воду – хто що мав. Було спекотно. Час від часу якийсь солдат вибігав зі строю, хапав глечик чи кухоль і жадібно пив і знов доганяв свій стрій. Це були бойові частини переднього краю фронту, які йшли визволяти Севастополь. За ними через певний період до села за-

Валентина Корпусова

йшли різні інші частини, мабуть, так звані тилові.

Життя змінювалося. Стали приходити похоронки до багатьох родин. Чоловіки воювали на фронті, а вдома залишилися дружини з дітьми, старі батьки. Проте до нас, цивільних, військові ставилися, ніби ми – зрадники і з власної волі тривалий час були окуповані німцями. Ми мусили віддати на армію все, що мали, без розмов про бідність, дітей, чоловіків, які воюють на фронті, тощо. Людське ставлення до нас було надзвичайною рідкістю.

Під гаслом «Усе для фронту» у щойно звільнених від німців селян військові відбирали все, що їм було потрібне. У Топчикої не тривалий час квартирував військовий підрозділ, який шив солдатський одяг – шинелі з товстого сірого сукна. Солдати відібрали в усіх, хто мав, швейні машини, так робили і в інших населених пунктах. Коли ця військова частина поїхала далі, то всі швейні машини залишили, бо вони були вже неробочі, в них стерлися окремі деталі, які не підлягали ремонту. Селянам же швейні машини

були необхідні для пошиття одягу з тонкої, а не суконної тканини, перш за все перешивали одяг дорослих на дитячий.

Другий спогад стосується байдужості радянських вояків до життя дітей. За нашою хатою у вишневому садочку військові щось ремонтували, не допускаючи туди нікого, перш за все допитливих дітей. Раптово для селян вони поїхали далі, не кажучи ані слова матері, не застерігши її, щоб прибрала небезпечні речі. Ми троє сестер побігли подивитися, що там робили, шукаючи для себе іграшки. Я прибігла першою, знайшла і притулила до грудей якусь деталь, її опукла емність мала трубочки. Вона мені нагадувала нашу годовальницю корову: є тлуб, ноги, роги, вим'я. Моя радість знахідки іграшки тривала недовго. Я помітила, що у мене спереду нагло зникли фартушок і платтячко, був голий животик. З плачем ми побігли до мами. Але і дорослі не знали, що там ремонтували. Що було в тій «корові», замість молока? Кислота? Луг? Для мене ця пригода скінчилася щасливо: я загубила лише фартушок і плаття, а могла втратити здоров'я, мене врятували фартушок із платтячком.

Військові в селі. Із багатьох сараїв уночі почали зникати корови. Знаходили за селом їхні шкури, роги і копита. Пам'ятаю, як ранком ми прокинулися від гучного плачу сусідки тітки Валі Боганченко. У неї чоловік воював на фронті, залишилося двоє маленьких дітей, чим їх тепер годувати? В селі бачили, що до сараїв заходили і виводили корів солдати в однострої радянської армії. Пішов поголос, наче це роблять дезертири. Корів

стали на ніч заводити в дім. Наша корова йшла в дім по крутих східцях. Коли багато років потому були розсекречені радянські документи, я дізналася про наказ Ставки про харчове самозабезпечення на звільнених територіях. Що мали робити солдати підрозділів, які мали забезпечувати військових їжею? Де брати м'ясо? Удень забирати корів у жінок із дітьми, старих батьків, у яких чоловіки, батьки, сини воюють на фронті й гинуть, їм не давала змоги совість, або, ймовірно, щоб не компрометувати радянську армію, існував наказ забирати корів уночі й звинувачувати в цьому уявних дезертирів. Напрошується аналогія: під час окупації німці все, що їм було потрібно, забирали відкрито, явно, румуни – крали, щоб цього не бачили хазяї майна.

Так ми жили. Депортація татар стала несподіванкою для всіх жителів села. Як розповідала про це моя мама Корпус (Куліш) Марія Вереміївна, одного дня був дуже холодний дощовий вітряний ранок. Молодий, хворий на триденну малярію офіцер, який у нас квартирував, збирався виїжджати. Того дня якраз підвищилася температура хворого до 39-40 градусів. Мама, співчуваючи йому, спитала: «Як же ви з такою температурою зможете кудись їхати?». Він посміхнувся: «Ми люди військові, до всього звикли, а от як ваші будуть? Ви йдіть попрощайтеся зі своїми». «А що з ними?» Мама вибігає за двері хати на східці і бачить, що старих батьків Юсуфа вже саджають на підводу, щоб везти до залізниці в Бахчисарай. Юсуф був найкращим другом мого батька Корпуса Миколи Дмитровича, родина Юсуфа мешкала по той бік вулиці перед нашим домом. Батько спеціально звів свій будинок навпроти дому друга. У батьків Юсуфа було п'ять синів, усіх забрали на фронт. Коли німці відступили й почали приходити похоронки, вони дізналися, що 4 сини загинули, у тому числі загинув Юсуф, як і мій батько. Лише наймолодший Яя був іще живий, поранений і лікувався в шпиталі. Завдяки співчуттю хворого офіцера мати встигла попрощатися з нашими друзями-сусідами, але не встигла з іншими односельчанами, з родиною Муртази, який був найкращим другом і сусідом мого

Мама вибігає за двері хати на східці і бачить, що старих батьків Юсуфа вже саджають на підводу, щоб везти до залізниці в Бахчисарай. Юсуф був найкращим другом мого батька Корпуса Миколи Дмитровича, родина Юсуфа мешкала по той бік вулиці перед нашим домом. Батько спеціально звів свій будинок навпроти дому друга. У батьків Юсуфа було п'ять синів, усіх забрали на фронт. Коли німці відступили й почали приходити похоронки, вони дізналися, що 4 сини загинули, у тому числі загинув Юсуф, як і мій батько. Лише наймолодший Яя був іще живий, поранений і лікувався в шпиталі.

дідуся. Родина Муртази мешкала на сусідній вулиці. Сини Муртази загинули на фронті.

Депортували батьків ще 14 молодих хлопців-татар, яких мобілізували разом з Аркадієм Дмитровичем, молодшим братом мого батька. Вони з Топчикої прийшли в Бахчисарайський військкомат пішки. У мого дядька була ангіна, висока температура, його відправили додому, щоб лікувався, потім – у морську піхоту під Одесу, а 14 хлопців-татар скерували до Брестської фортеці. Вони звідти живими не повернулися. Інші татари з нашого села воювали в чинній армії та партизанських загонах. Я пам'ятаю трагедію татарської родини, в якій рідні брати воювали по різні боки: один був партизаном, другий став поліцаєм. Партизан уночі прийшов додому, а брат його видав німцям, які розстріляли партизана. Потім уночі до цієї сім'ї прийшли партизани, забрали сина-поліцає, звалили йому на плечі мішок з борошном, наказали: «Неси!». Пройшли чималу відстань. Дісталися лівого берега річки Кача, піднялися на плато по крутому високому схилу долини річки. Син-поліцає далі з мішком іти вже не міг – упав: бракувало сил підвестися. Партизани його розстріляли. Батьків депортували.

Далі буде...

З ТВОРЧИМ ДОРОБКОМ КРИМЧАНИНА ПЕТРА ОРЛОВА (ПСЕВДОНИМ ПЕТРО РУХ) НАШІ ЧИТАЧІ ВЖЕ ЗНАЙОМІ: У 2017 РОЦІ НА СТОРІНКАХ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ» ДРУКУВАЛИСЯ І ПОЕЗІЯ, І ПРОЗА ЦЬОГО АВТОРА. СЬОГОДНІ Ж ХОЧЕМО ОЗНАЙОМИТИ ВАС ІЗ ШЕ ОДНИМ ОПОВІДАННЯМ ПИСЬМЕННИКА З ПЕРШОГО КРИМСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО АЛЬМАНАХУ «ГРОНО».

ІСТОРІЯ ПРО КОТА

МАЙСТЕРНЯ СЛОВА

(Скорочено)

В Одесі був у мене один друг, він працював на будівництві, – ще у ті радянські часи. І його мрією було отримати окрему квартиру. Тільки про це і думав. На роботі старався, працював дуже добре. Врешті йому зробили ласку, дали йому квартиру готельного типу. Ото він був радий! Маленька кімнатка там була, душ, туалет, окреме все. І він запросив мене на вхідчини. Ми вдвох з ним відзначали. Ось ми святкуємо новосілля, на восьмому поверсі, вечір. Вікно прочинене. Там внизу будівництво якесь, балки бетонні, скрізь арматура стирчить. А ми відзначаємо.

ПЕТРО РУХ

І раптом двері відчиняються та входить кіт. Такий великий, домашній, спокійний. Заходить, наче додому до себе — видно, що він звик тут ходити скрізь. І мій друг починає дратуватися, побачивши цього кота, навіть гнівати-ся. Говорить, бурчить:

— Не встигнеш тут квартиру одержати, як вже коти всякі швендяють.

І так продовжує далі й далі. Я не розумію, в чому річ, що з ним сталося, чому він так злиться на цього бідолашного кота. А він доходить уже до несамовитості. Ну не може він терпіти, що якісь коти входять, не спитавши, в його квартиру. Врешті бере цього кота в руки і — у вікно. Восьмий поверх. Я не встиг навіть рота розкрити, як кіт у вікно вже полетів.

Але якимось дивовижним чудом цей кіт вивернувся в остан-

ФОТО З ВИКРИТИХ ДЖЕРЕЛ

ній момент, зачепився за руку і врешті миттю опинився на його голові, вп'явшись у неї всіма пазурами. Повністю кігті встромив під шкіру. Від переляку в кота була мертва хватка. І застиг, замер просто, не рухається.

Отак, як оком змигнути, кіт на голові у мого друга, больовий шок, кров заливає обличчя, він навіть не може і поворухнутися. Кіт на голові, знаєш, це є дуже боляче. І друг повертається до мене і дуже повільно каже:

— Допоможи.

Так, але як його відчепити? Він же вчепився мертвою хваткою. Будь-який рух неможливий. І я не знав, що робити. Я поставив табуретку:

— Присядь. Я подумаю, що можна зробити.

Кота відірвати від голови неможливо. Пазурі впилися в череп. Тоді я зрозумів: треба телефонувати у швидку допомогу. Я хутко збіг униз, набрав номер швидкої допомоги, сказав:

— Негайно приїжджайте за такою-то адресою! Кіт учепився в голову людині...

...Мій друг так і сидить, не рухається. Весь у крові, весь у шоку. Він уже і думати не може. Біль. Кіт теж сидить, іти не збирається. Якийсь живий капкан, знаєш, на голові.

А в цьому домі вже чутка пішла. Там уже кота цього шукають хазяї й не можуть знайти. І раптом знаходять його. На голові. Люди вже дивляться в двері: щось тут дивне, кіт на голові, і так учепився, і кров, такі серйозні речі.

І от швидка приїжджає.

— Ну доведеться везти в лікарню. До хірурга.

Це була ціла історія, як ми друга цього спускали по сходах з цим котом на голові. Кожен крок, знаєш...

Люди допомагали: хто за руки тримав, хто підтримував кота, хто ще як. І другові ще потрібно було нахилитися, щоб залізи у швидку допомогу з цим котом. Ось у такому стані його вивели з машини. А там уже по радію повідомили, вся лікарня зустрічає їх урочисто.

Всі хочуть побачити цю подію.

Підіймають друга з котом на голові в операційну кімнату. Входить хірург, все у нього вже готово, засукані рукави, всі інструменти тут.

— Так, — сказав він, побачивши цю ситуацію, — врятувати не вдасться.

— Доктор, — сказав я йому, — ми своїми ногами прийшли, між іншим. Як це врятувати не вдасться?!

— Я маю на увазі: кота не вдасться врятувати.

— Та дідько з ним, з цим котом, врятуйте людину!

І він узяв шприц, увів якусь ін'єкцію коту швидко дуже. Той миттю розслабився і впав у таз. Все, виявляється, він був мертвий, давно вже. Це така в нього мертва хватка, він мав розрив серця від переляку, і просто вже мертвий був, заціпенілий на голові мого друга. І тепер розслабився, вся ця історія закінчилася. Кіт помер.

Але насправді це є тільки початок історії. Мій друг телефонує мені через кілька днів і каже:

— Приходь до мене. Маю проблеми. Потрібно поговорити з тобою.

Я приходжу, питаю:

— У чому річ?

Але я не впізнаю його: трохи інша людина. Він зсутулився, незачесаний, недоглянутий, похмурий, очі погаслі. І каже:

— Проблема. Кіт до мене приходив щоночі. Кидається на голову і мучить мене.

— Зачекай-зачекай, який-такий кіт? Кіт упав у таз. Кіт мертвий. Ми ж бачили з тобою. Я своїм очам ще вірю.

— Будь ласка, я тебе прошу, переночуй у мене.

І я зібрав речі і приїхав до нього переночувати, щоб побачити, що з другом сталось. І вночі почув страшний крик. Я прокинувся від жаху. Мій друг, схопившись за голову, ворочався, крутився, кричав. Уранці каже:

— Кіт прийшов, реготав страшно і вчепився потім мені в голову. Мучив мене всю ніч, як це завжди робить.

«Так, — думаю, — справи з ним кепські, думає, що кіт живий. Він під враженням перебуває й досі. Тоді треба відвернути його увагу». І я сказав:

— Знаєш, зробимо так: я тобі поміняю цю квартиру на інший район. Кіт же не знатиме нової адреси. Він не знайде тебе.

Друг каже:

— Гарна ідея! Добре!

І в нього надія засвітилася в очах.

Я все для друга зробив. Днів за десять знайшов варіант. Обміняли квартиру, переїхали. Тиждень усе було добре. Кіт не приходив. Через тиждень заявився знову. Знайшов.

— Страшно зрадів, — каже друг, — реготав і вчепився мені в голову з новою силою...

...Пішли ми з ним у похід. Взяли намет, човен, щоб плавати по річці, як ми це робили раніше. Осінь, холодно, але ми пішли. Встановили намет у річці й от увечері лягли спати. Вночі я прокинувся, бо почув мурмотання. Друга в наметі не було, він був біля багаття. Я подивився з намету і побачив, що він стоїть на колінах перед багаттям і молиться

Богові. Молиться від усієї душі, своїми словами. До цього я ніколи не бачив, щоб він молився. Я встав на коліна поруч з ним і став молитися теж.

І ось щойно наша мандрівка закінчилася, ми прийшли на окраїну міста. І там була їдальня. Ми хотіли там пообідати. І там же, біля цієї їдальні, зупинилися величезні «Белазы». Водії обідали. І кішка там якась жила, що багато-багато кошених приносила. Там ціла котівня розвелася навколо цієї їдальні. Один кіт заліз під колесо «Белазы» — сховався від вітру. Згорнувся і сидів там. Грівся.

Ми вийшли з їдальні. Водій заскакує вже в кабину, вмикає двигун, перемикає швидкість і вже збирається рухати. А кіт там під колесом. Друг мій бачить це. І раптом він робить несподівану річ: кидається під колесо, під оце колесо «Белазы», що вже їде, якимсь дивом вихоплює кота, перекидається на інший бік з ним, рятує йому життя, ризикуючи своїм. Всі, хто бачив це, перелякалися, загукали до водія. Водій зупинив машину, вийшов.

Мій друг притиснув кота до грудей і каже:

— Я його візьму з собою, цього кота.

Я дуже здивувався. Цей кіт став жити у мого друга. Минає час, друг телефонує:

— У мене все добре.

— Що у тебе добре?

— Все добре.

— Що, кіт більше не приходив? — Приходить. Але мій його виганяє. Все, нема жодних проблем. Мій кіт б'є його, за просто, тільки так.

Отака історія. І цю історію я розповів якось на новорічному святі іншим своїм друзям. Усі дуже зацікавились. І одна дівчина там була, яка слухала уважно цю історію і сказала: «Познайом мене зі своїм другом».

Вони познайомились і одружились. Отак просто: почувла всю цю історію про кота і вийшла заміж за мого друга.

У НАСТУПНОМУ ЧИСЛІ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

СТРАТЕГІЯ НАШОГО ПОВЕРНЕННЯ

Державна політика щодо Криму вимагає системних змін. І центральним елементом цих змін має стати затвердження Державної стратегії деокупації Криму. Але водночас ця Стратегія не є самоціллю. Це лише дороговказ, який визначає головні пріоритети та розподіляє обов'язки. Стратегія має стати настільною книгою всіх органів державної влади, головним напрямом діяльності яких є деокупація та реінтеграція окупованих територій.

Про те, що має бути відображено у цій стратегії й які сфери мають бути охоплені при її формуванні, читайте у матеріалі головного консультанта Представництва Президента України в АР Крим у наступному номері.

ГАЗЕТА «КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ»

Всеукраїнська літературно-художня і публіцистична газета Свідцтво про державну реєстрацію КВ № 23715-13555P від 06.02.2019 р.

Засновники

Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка Громадська організація «Кримський центр ділового та культурного співробітництва «Український дім»

Видавець

ТОВ «Видавничий дім «Українська культура» Юридична адреса

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1

Директор

В'ячеслав ЮРЧЕНКО Головний редактор Андрій ШЦЕКУН Дизайн та верстка В'ячеслав ЮРЧЕНКО

Надруковано:

ФОП Хісамдінов А. Ю. Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову. Зміст газети поширюється на умовах ліцензії CC BY 3.0, якщо відсутні інші вказівки.

Передплата на газету

Передплатна ціна на 2020 р.: на 6 місяців – 162,90 грн. на рік – 325,80 грн.

У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс

90269

Наклад 1000 прим.

Ціна договірна

